

Jezikov nauk v prvem šolskem letu.

(Jakob Dimnik.)

8. Predvaje za ležečo pisavo.

Vlekli bomo danes zopet senčne črte. Rabili bomo pa danes drugo, črtano stran ploščice. Učenci se seznaniijo z izrazi: gornja dolgost, dvorižnica, spodnja dolgost, gornja dvorižnica, spodnja dvorižnica, zgornja črta (gornje dolgosti, spodnja črta, spodnje dolgosti.)

Glejte, tu-le sem potegnil kratko črto. Kakšno ležo ima? Kje sem jo potegnil? (v dvorižnici.) Potegnite še vi tako senčno črto v prvi dvorižnici! Pisalo v roke! Začnite! Ena, dovolj! Naredite še eno tako črto, pa toliko proč od prve, da ima pisalo vmes prostor. Take črte delajo zdaj otroci po celi dvorižnici. — Pokažite vsi prvo gornjo dolgost! Prvo spodnjo dolgost! To bomo pustili prazno. Pokažite drugo dvorižnico! Pokažite od te gornjo dolgost! V to bomo risali zdaj-le senčne črte. Take črte se delajo tudi v spodnjo dolgost in potem pa v celo vrsto t. j. gornja dolgost, dvorižnica in spodnja dolgost. — Te vaje se nadaljujejo.

Kakšno črto sem potegnil? V kateri črti? (V dvorižnici.) Oglejte si to črto prav dobro! Ali je povsod enako debela? Kje postaja debelejša? Da. Ko sem vlekel navzdol, sem s kredo vedno bolj pritiskal. Poskusite še vi tako črto v prvi dvorižnici potegniti. Pisalo v roke! Začnite! Ena! Dovolj! Narišite celo dvorižnico takih črt! Take — vedno debeleje — črte naj delajo učenci tudi v gornji dolgosti, v dolnji dolgosti in naposled v celi vrsti t. j. gornja dolgost, dvorižnica in spodnja dolgost.

V prihodnji uri se vadijo učenci v pojemajočih t. j. vedno tanjših črtah in potem pa menjajo z vedno debelejšimi in vedno tanjšimi črtami.

9. Kot.

Glejte sem, kaj delam! (Učitelj potegne stenoravno črto in zdolaj neposredno na tej pa vodoravno proti desni.) Kaj sem potegnil najpoprej? Kaj potem? Kje se dotikata te dve črti? Pomnite: Te dve črti tvorita kot. Kadar doma niste pridni, vas oče ali mati postavijo v kot. Kje pa je to? Vi boste zdaj-le tudi kot risali. Potegnite najpoprej stenoravno in potem pa takoj vodoravno črto! Pisalo v roko! Nastavite! Dol, na desno, dovolj! To se ponavlja 10–15 krat. Vsaka črta bodi tako dolga kakor mezinec. Druge sestave: Stenoravno črto navzdol, vodoravno proti levi. Vodoravno proti desni, stenoravno navzgor. Naredimo piko v kot; ta pika pomeni porednega učenca i. t. d.

Na ta način se vežejo tudi poševne črte s steno- in vodoravnimi črtami. Te vaje so obenem tudi predvaje za ležečo pisavo. Postopa se tako, kakor pri osmi vaji.

10. Upognjena (zakrivljena), okrogla črta.

(Predvaja za ležečo pisavo.)

Do sedaj ste se učili pisati ravne črte, danes se boste učili še drugačne črte pisati. Poglejte to-le palčico! (Učitelj pokaže tanko in ravno šibico.) Kakšna je? (ravna.) Kako jo držim? (navpično.) Kako zdaj? (poševno.) Glejte, kaj bomo naredili s šibico! (Učitelj jo nekoliko upogne.) Kakšna je sedaj? (upognjena.) Ali je zelo ali malo upognjena? Ali je močno ali malo upognjena? Zdaj-le bomo položil to ravno šibico na tablo. Kako leži? (poševno.) Jaz potegnem tako črto. Kakšna črta je to glede leže?

Glede debelosti? Zdaj-le bomo to poševno ležečo šibico nekoliko upognil. Poleg nje potegnem črto. Kakšna je ta črta glede debelosti? Ali je ravna črta? Ali je močno ali malo upognjena? Kako je bila šibica upognjena? (malo.) Kako je torej tudi črta upognjena? Proti kateri strani je upognjena? Kakšna črta je to, ker smo jo od spodaj navzgor potegnili? Zdaj-le bomo nekaj nekoliko upognjenih lasnih črt po zraku potegnili. Zdaj-le boste pa poskusili take-le upognjene lasne črte na ploščici risati; paziti morate pa zelo, da ne boste črte mahoma močno upognili. (Vaja.) S to črto se zveže vedno debelejša senčna črta in sicer se vrše te vaje tako, kakor je povedano v osmi vaji. Prav tako se vadi proti desni upognjena senčna črta, nekoliko upognjeno lasno črto navzgor, proti desni upognjena lasna črta navzgor z vedno debelejšo senčno črto.

11. Pentlja.

(Predvaja za ležečo pisavo.)

Kakšno črto sem potegnil najprej? To na lahko upognjeno črto sem zgoraj proti levi popolnoma upognil (zakrivil) in potegnil naprej navzdol vedno debelejšo poševno senčno črto do spodnje srednje vrste. Kje se zavejata te dve črti? Komu je zgornji del podoben? Pomislite, kaj naredimo večkrat s trakom. To imenujemo pentljo. Poglejte! (Učitelj vzame trak in naredi pentljo.) Med katerima dvema črtama vidite na tabli pentljo? Pentlja ne sme biti večja in ne manjša kakor je gornja dolgost; tudi ne sme biti preširoka in ne preozka. Zdaj se boste učili take pentlje pisati. Vlekli jih bomo najpoprej po zraku in sicer take, kakršno vidite na tabli. Glejte, kako vlečem in štejem jaz! Gor! Pentlja ena! — Pisalo v roke! Nastavite! Gor! Pentlja ena! Dovolj! Zdaj-le bomo vlekli pentljo v spodnjo dolgost. Kaj napravim najprvo? Kje je črta najdebelejša? Kaj naredim sedaj? Proti kateri strani sem upognil? Kje se prerežeta te dve črti? I. t. d. Zdaj se zveže zgornja in spodnja pentlja. (Za te vaje so pripravne črke e, l, j, h in f.) — Pentlja pri piki, oziroma kljukica (v) se napravi najpoprej odprta, precej velika, potem pa vedno manjša, toliko časa, da jo ni več poznati — da nastane pika s kljukico.

* * *

Vse predvaje za pisanje je treba precej dolgo časa vaditi, da postane roka učenčeva spretna ter da dosežemo potem hitre in dobre uspehe pri pouku v pisanju. Pri teh vajah seznanimo učenca večinoma z vsemi malimi in, kolikor mogoče, tudi z velikimi črkami, ne da bi povedali učencu ime posameznih črk.

Ko so te vaje dobro prebavljene in če so učencem znane že tudi druge predvaje za uho in govorila, sme pričeti učitelj s pravim pisalnim-bralnim poukom. Učenci prinesejo s seboj Abecednike.

Dasi so sedaj končane zelo napore in utrudljive predvaje, vendar tudi nadalje učitelj ne sme počivati; učiteljeva potrpežljivost in vztrajnost mora tudi nadalje prestati še večkrat prav težke preskušnje. Priporoča se, da porabi učitelj kar največ šolskega časa za vaje v pisanju in čitanju. Ako večina otrok prve vaje temeljito zapopade, potem gre nadaljni pouk hitro izpod rok. Torej: „Počasi pa temeljito!“

(Dalje prih.)